

УДК 330.341

Ситников М.М.<sup>1</sup>, Кулігіна А.В.<sup>2</sup>

<sup>1</sup>доктор філософії, доц. каф. НУ «Запорізька політехніка»

<sup>2</sup>студ. гр. ГФ-210 НУ «Запорізька політехніка»

### **ІНДЕКС ЛЮДСЬКОГО РОЗВИТКУ В КРАЇНАХ ЄС І УКРАЇНИ**

Соціально-економічний розвиток країни напряму залежить від рівня людського розвитку. Головна мета розвитку полягає у створенні для людей таких умов, в яких вони могли б прожити довге і здорове життя, здобути освіту, мати гідні матеріальні умови. Отже, на сучасному етапі розвитку важливим для суспільства є забезпечити пошук «шляхів якісного покращення життєвих умов людини». Концепція людського розвитку розглядає розвиток людини як основну мету і критерій суспільного прогресу. Головні цілі людського розвитку мають три напрямки розвитку: по-перше, тривалість життя людини, підтримуючи задовільний стан здоров'я, по-друге, одержання освіти, яка відповідає сучасним вимогам, по-третє - доступ до засобів, що забезпечують гідний рівень життя.

Найважливішим показником є щорічний індекс людського розвитку (ІЛР) у різних країнах світу. Рейтинги ІЛР переконливо доводять, що рівень людського розвитку в країнах Європи зростає, практично всі держави європейського континенту мають дуже високий рівень.

Перші три міста займають Норвегія, Ірландія, Швейцарія. Країни ЄС посідають від 6 місця (Німеччина) до місця 56 (Болгарія) [1]. Вони характеризуються високим рівнем життя населення, освіти, фінансового добробуту та благополуччя загалом. За значеннями ІЛР ці держави належать до категорії країн з дуже високим рівнем економічного розвитку. Це зумовлено тим, що ці країни приділяють значну увагу не лише економіці держави, що беззаперечно є однією із найважливіших складових її розвитку, але ще й забезпеченню якісної освіти та гідного рівня життя. Україна за останній рік піднялася на 14 позицій в Індексі людського розвитку та цього року посідає 74 місце. [1] У минулорічному Індексі людського розвитку Україна посіла 88 місце. Загальний коефіцієнт України дорівнює 0,779 (з максимальних 1,000). Згідно з індексом, очікувана тривалість життя українців

становить 72,1 року. Індекс освіти вимірює середню тривалість навчання населення, яке складає 11,4 року й очікувану тривалість навчання населення – 15,1 року. Індекс валового національного доходу на душу населення становить \$ 13 216. Як і інші країни – члени ООН, що підписали десять років тому Декларацію Тисячоліття, вона визнала державну відповідальність за людський розвиток. Були визначені Національні цілі у сфері реалізації людського розвитку в Україні, труднощі та напрями державної політики для досягнення цих цілей. У зв'язку з цим в економічній політиці України була визначена її соціальна орієнтація як пріоритетна: подолання бідності; забезпечення якісної освіти упродовж життя, забезпечення гендерної рівності, зменшення дитячої смертності, поліпшення здоров'я матерів, обмеження поширення ВІЛ-інфекції/СНІДу та туберкульозу, сталий розвиток довкілля людини. Високий рівень освіти в Україні завжди позитивно впливав на імідж країни, у світовому рейтингу грамотності ми знаходимося на 29 місці. Однак економічні показники негативно впливають на індекс розвитку людського потенціалу.

Зважаючи на негативну динаміку рейтингу серед країн світу за досліджуваним індексом стає зрозумілим, що за умови погіршення якості освіти (доступності), збереження сучасного стану економіки та медицини – наша країна географічно знаходячись в Європі, надалі поступатиметься у світових рейтингах країнам з менш розвинених частин світу. Дуже важливо для України не віддавати перевагу економічному розвитку без урахування в єдиній моделі економічної, екологічної та соціальної складових. Новий перспективний підхід до розуміння прогресу суспільства орієнтується на людину. Завдяки йому можна вирішити важливі економічні та соціальні проблеми в різних країнах, в тому числі й в Україні. А також, розширити можливості розвитку здібностей людей, їхню активну участь в житті суспільства.

Отже, рівень розвитку людського потенціалу тісно пов'язаний зі соціально-економічним рівнем держави. Таким чином, держава повинна дбати про добробут людей, збільшувати їхні доходи, захищати їхні права, робити більш комфортними умови для праці та життя. Державна політика повинна бути спрямована на підвищення показників добробуту країни, це дозволить кожному українцю бути задоволеним своїм життям, а Україні зайняти достойне місце на міжнародній арені. Для того, щоб стимулювати розвиток вітчизняного людського капіталу слід проводити ефективні реформи в таких галузях як охорона здоров'я, освіта, культура, ринок праці, наука. Але по перш за все нашій країні потрібно перемогти у війні, наслідки якої негативно вплинуть на всі сфери нашого життя.

#### **СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ**

1.Nonews: Список країн за індексом людського розвитку. Режим доступу: URL:<https://nonews.co/directory/lists/countries/index-human>